

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 2 · MATURA USTNA 2027–2028

BIBLIA

WSZYSTKO MARNOŚĆ. I CO Z TEGO?

Pytanie jawne 2: Człowiek wobec niestałości świata. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Księgi Koheleta. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Nie może zapanować nad czasem ani zagwarantować trwałości dóbr i osiągnięć. Może jednak uznać granice swojej kontroli i mądrze przeżywać teraźniejszość.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

Księga Koheleta pokazuje, że bogactwo, sława i mądrość przemijają, dlatego człowiek nie powinien budować na nich poczucia bezpieczeństwa, lecz mądrze korzystać z danego mu czasu.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Kohelet i Horacy przypominają, że jutro jest niepewne — ale tylko Kohelet łączy radość z teraźniejszości z zaufaniem do Boga.

PLAN ODPOWIEDZI KROK PO KROKU

1. Postaw tezę: Czy według Koheleta człowiek może zatrzymać czas i zapewnić sobie trwałość wszystkiego, co posiada? Jak powinien reagować na zmienność?
2. Wyjaśnij „marność”: Co oznacza obraz tchnienia lub podmuchu związany z hebrajskim słowem *hebel*? Dlaczego „marność” nie musi oznaczać, że życie nie ma żadnej wartości?
3. Pomyśl o pracy i majątku: Dlaczego Kohelet niepokoi się tym, że człowiek po latach trudu musi zostawić zgromadzone dobra następcy? Czy oznacza to zakaz pracy?
4. Przywołaj dwa konkretne fragmenty: Jak obraz powracającego słońca i odchodzących pokoleń pokazuje ograniczenia człowieka? Co wnoszą słowa „wszystko ma swój czas”?
5. Znajdź miejsce na radość: Po co Kohelet mówi o jedzeniu, pracy i korzystaniu z chwili, skoro wszystko przemija?
6. Połącz z kontekstem: Porównaj Koheleta z Horacym i jego *carpe diem*. Wskaż podobieństwo oraz różnicę.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Postaw tezę — Czy według Koheleta człowiek może zatrzymać czas i zapewnić sobie trwałość wszystkiego, co posiada? Jak powinien reagować na zmienność?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Nie może zapanować nad czasem ani zagwarantować trwałości dóbr i osiągnięć. Może jednak uznać granice swojej kontroli i mądrze przeżywać teraźniejszość.

2. Wyjaśnij „marność” — Co oznacza obraz tchnienia lub podmuchu związany z hebrajskim słowem *hebel*? Dlaczego „marność” nie musi oznaczać, że życie nie ma żadnej wartości?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Obraz wskazuje na ulotność i nietrwałość. Kohelet podważa pewność, że bogactwo, młodość albo sukces zostaną z człowiekiem na zawsze. Nie sprowadza jednak całego życia do bezsensu: dostrzega wartość zwykłych radości.

3. Pomyśl o pracy i majątku — Dlaczego Kohelet niepokoi się tym, że człowiek po latach trudu musi zostawić zgromadzone dobra następcy? Czy oznacza to zakaz pracy?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Nie chodzi o zakaz pracy. Kohelet pokazuje, że wysiłek i własność nie dają pełnej kontroli nad przyszłością: człowiek nie wie, co stanie się z dorobkiem po jego śmierci. Dlatego nie warto czynić z majątku gwarancji trwałego bezpieczeństwa.

4. Przywołaj dwa konkretne fragmenty — Jak obraz powracającego słońca i odchodzących pokoleń pokazuje ograniczenia człowieka? Co wnoszą słowa „wszystko ma swój czas”?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Cykle przyrody i następstwo pokoleń pokazują, że świat nie poddaje się całkowicie ludzkim planom. Pary przeciwieństw — czas narodzin i śmierci, płaczu i śmiechu — przypominają, że ani powodzenie, ani trudne doświadczenia nie trwają wiecznie.

5. Znajdź miejsce na radość — Po co Kohelet mówi o jedzeniu, pracy i korzystaniu z chwili, skoro wszystko przemija?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Właśnie dlatego, że nie można zatrzymać czasu, warto przyjąć codzienne dobro. W księdze radość z pracy, jedzenia i życia pojawia się jako dar Boga, a nie jako sposób na pokonanie przemijania.

6. Połącz z kontekstem — Porównaj Koheleta z Horacym i jego *carpe diem*. Wskaż podobieństwo oraz różnicę.

KIERUNEK ODPOWIEDZI Obaj przypominają o niepewności jutra i wartości chwili obecnej. U Koheleta radość wpisuje się w Boży porządek; Horacy mocniej akcentuje korzystanie z czasu, który mija. Samo hasło „carpe diem” nie wystarczy — wyjaśnij jego związek z tezą.